

LØGMANSSKRIVSTOVAN

Prime Minister's Office

ÁRSFRÁGREIÐING
UM
EFTIRKANNING

LØGTINGSÁRIÐ 2015

29. juli 2015 – 28. juli 2016

LÓGARTÆNASTAN

Ársfrágreiðing frá lógartænastuni

Løgtingsárið 2015

Formæli

Við gildi frá lögtingsárinum 2014 varð avgjört at øll uppskot frá landsfyrisingini skulu eftirkannast, áðrenn tey verða lögð fyri Løgtingið ella kunngjørd. Eftirkanningin fer fram eftir ásetingunum í [rundskrivi um eftirkanning](#).

Tað er lógartænastan á Løgmansskrivstovuni sum hevur ábyrgdina av eftirkanningunum. Á lógartænastuni eru fimm starvsfólk, av hesum eru trýggir lögfrøðingar. Arbeiðið er skipað soleiðis, at øll eru við í eftirkanningararbeiðnum. Lögfrøðingarnir hava ábyrgd av tí lögfrøðiligu eftirkanningini, meðan hini bæði starvsfólkini hava ábyrgd av tøkniligu eftirkanningini.

Rundskrivið ásetir, at lögtingslógir, kunngerðir, ríkislógartilmæli og uppskot til samtyktar skulu eftirkannast. Tað er ásett, hvat eftirkanningin fevnir um, mannagongdir og tíðarfreistir í samband við innlating av uppskot og eisini, hvat lógartænastan ikki eftirkannar. Lógartænastan eftirkannar uppskot tøkniliga og lögfrøðiliga, men ikki málfrøðiliga. Umsitingin í Løgtinginum eftirkannar uppskot eisini málfrøðiliga.

Lógartænastan skal hava minst 5 yrkadagar at eftirkanna eitt uppskot. Hetta eiga stjórnarráðini at hava í huga, tá tey gera tíðarætlan fyri síni uppskot. Í hesum sambandi fara vit á minna á, at uppskotini skulu sendast til eftirkanningar, áðrenn tey verða send til landsstýrisfund.

Í lögtingsárinum 2015 eftirkannaði lógartænastan tilsamans 191 uppskot. Lógartænastan brúkti 5 dagar ella minni at eftirkanna 89,5% av uppskotunum.

Endamálið við at geva út hesa ársfrágreiðing er at kunna stjórnarráðini um, hvørjar okkara royndir hava verið seinasta lögtingárið, og hvussu hetta eftirkanningarárið eftir okkara tykki hevur hepnast.

Løgmansskrivstovan, 22. desember 2016

Nella Festirstein
Deildarstjóri

INNIHALDSYVIRLIT

1. Hagtøl løgtingsárið 2015	4
1.1. Uppskot, ið skulu eftirkannast av lógartænastuni.....	4
1.2. Yvirlit yvir uppskotini.....	4
1.3. Hvat siga tølini?.....	6
1.4. Longd á eftirkanning.....	6
2. Tøkniliga eftirkanningin	8
2.1. Ásetingar um tøkniligu eftirkanningina	8
2.2. At góðkenna tøkniligar broytingar.....	8
2.3. At arbeiða í rætta skjalinum	9
2.4. Nýggjar skabilónir	9
3. Løgfrøðiliga eftirkanningin	10
3.1. Ásetingar um lögfrøðiligu eftirkanningi	11
3.2. Nær kann broyting gerast í broytingarlóg	11
3.3. Frágreiðandi heiti.....	12
3.4. Stytt heiti	12
3.5. Sekt í staðin fyri bót.....	12
3.6. Heitið “landsstýrismaður”	13
3.7. Sambært og samanber	14
3.8. Lutakast sum áseting í kunngerð	14
3.9. Eftirkanning av donskum kunngerðum.....	14
3.10. Ummæli.....	15
3.11. Javntekstur.....	15

Ársfrágreiðing frá lógartænastuni

Løgtingsárið 2015

1. Hagtøl løgtingsárið 2015

1.1. Uppskot, ið skulu eftirkannast av lógartænastuni

Rundskriv um eftirkanning ásetir:

2.1. Lógartænastan á Løgmansskrivstovuni eftirkannar øll lógaruppskot, uppskot til ríkislógartilmæli og uppskot til samtyktar, ið landsfyrisingin tilevnar, áðrenn hesi verða lögð fyri Løgtingið. Frávik frá hesum kann einans gerast í samráð við løgmann.

2.2. Lógartænastan eftirkannar allar kunngerðir, ið landsfyrisingin tilevnar. Eisini allar kunngerðir, ið almennir stovnar, sum hava lógarheimild at lýsa kunngerðir í Kunngerðablaðnum, tilevna.

Í løgtingsárinum 2015 eftirkannaði lógartænastan tilsamans 191 uppskot frá øllum átta stjórnarráðunum. Hetta er 38 uppskot færri enn í 2014, hóast tað í 2015 var eitt stjórnarráð meira enn í 2014, Samferðslumálaráðið.

Ein orsök til hetta kann vera, at løgtingsval varð útskrivað á Ólavsøku 2015, og at nýggj samgonga varð skipað millum Javnaðarflokkin, Tjóðveldi og Framsókn tann 15. september. Vanliga tekur tað eitt sindur av tíð hjá eini nýggjari samgongu at fáa gongd á lógar- og kunngerðarsmíðið.

Nøgdin av uppskotum sigur tó ikki alt, tí uppskotini kunnu vera sera ymisk bæði í longd, torleika og margfeldið. Soleiðis var eisini í hesum tingárinum.

1.2. Yvirlit yvir uppskotini

Niðanfyri er yvirlit yvir uppskotini frá teimum ymisku stjórnarráðunum. Tølini vinstrumegin eru fyri løgtingsárið 2015, meðan tølini høgrumegin eru fyri løgtingsárið 2014.

Samferðslumálaráðið bleiv stovnstett tann 15. september 2015. Eisini vóru nøkur málsøki flutt millum stjórnarráð, og stjórnarráð fingi nýtt navn.

Løgmansskrivstovan	2014	
Løgtingslógir	0	0
Kunngerðir	3	0
Broytingarlógir	0	2
Broytingarkunngerðir	0	0
Ríkislógartilmæli	1	0
Uppskot til samtyktar	0	3
Fráboðan frá løgmanni	2	1
Íalt	6	6

Fíggjarmálaráðið	2014	
Løgtingslógir	3	5
Kunngerðir	10	8
Broytingarlógir	24	16
Broytingarkunngerðir	1	1
Ríkislógartilmæli	0	19
Uppskot til samtyktar	0	0
Íalt	38	49

Ársfrágreiðing frá lógartænastuni
Løgtingsárið 2015

Uttanríkis- og vinnumálaráðið		2014*
Løgtingslógir	1	2
Kunngerðir	9	11
Broytingarlógir	6	19
Broytingarkunngerðir	3	6
Ríkislógartilmæli	1	6
Uppskot til samtyktar	1	0
Íalt	21	44

* Vinnumálaráðið

Fiskimálaráðið		2014
Løgtingslógir	2	4
Kunngerðir	28	29
Broytingarlógir	8	6
Broytingarkunngerðir	12	14
Ríkislógartilmæli	0	0
Uppskot til samtyktar	0	0
Íalt	50	53

Mentamálaráðið		2014
Løgtingslógir	1	6
Kunngerðir	9	7
Broytingarlógir	9	10
Broytingarkunngerðir	8	3
Ríkislógartilmæli	0	0
Uppskot til samtyktar	0	0
Íalt	27	26

Almannamálaráðið		2014
Løgtingslógir	2	0
Kunngerðir	4	1
Broytingarlógir	8	15
Broytingarkunngerðir	4	2
Ríkislógartilmæli	0	0
Uppskot til samtyktar	0	0
Íalt	18	18

Innlendis- og heilsumálaráðið		2014*
Løgtingslógir	1	2
Kunngerðir	9	9
Broytingarlógir	6	7
Broytingarkunngerðir	7	9
Ríkislógartilmæli	1	2
Uppskot til samtyktar	0	0
Íalt	24	29

* Heilsumálaráðið

Samferðslumálaráðið		2014*
Løgtingslógir	1	-
Kunngerðir	0	-
Broytingarlógir	3	-
Broytingarkunngerðir	1	-
Ríkislógartilmæli	0	-
Uppskot til samtyktar	0	-
Íalt	5	-

* Samferðslumálaráðið var ikki í 2014

Stovar undir landsstýrinum		2014
Fjarskiftiseftirlitið	2	4

Eftirkanningar íalt		2014
Løgtingslógir	11	19
Kunngerðir	74	69
Broytingarlógir	64	75
Broytingarkunngerðir	36	35
Ríkislógartilmæli	3	27
Uppskot til samtyktar	1	3
Fráboðan frá lögmanni	2	1
Íalt	191	229

Ársfrágreiðing frá lógartænastuni

Løgtingsárið 2015

1.3. Hvat siga tøluni?

Verður hugt eftir býtinum av teimum 191 uppskotunum millum løgtingslógir, kunngerðir, ríkislógartilmæli og uppskotum til samtyktar í 2015 í mun til 2014, so sæst at tað serliga er væl færri ríkislógartilmæli í 2015, 3 í mun til 27 í 2014.

Av teimum 191 uppskotunum vóru 11 nýggjar løgtingslógir. Tað er vanliga eitt størri og meira grundleggjandi arbeiði at gera eina nýggja løgtingslóg í mun til at gera broytingar í eini galdandi løgtingslóg. Tey 11 lógaruppskotini eru býtt javnt millum stjórnarráðini. Hinvegin vóru 64 uppskot um at gera broytingar í galdandi løgtingslógum.

Tøluni vísa eisini, at Uttanríkis- og vinnumálaráðið hevði væl færri uppskot í 2015, 21 í mun til 44 í 2014. Fíggjarmálaráðið hevði 38 uppskot í 2015 í mun til 49 í 2014. Fyri hini stjórnarráðið er talið á leið tað sama í 2015 sum í 2014.

Av samlaðu eftirkannaðu uppskotunum átti Fiskimálaráðið 50 (53), Fíggjarmálaráðið 38 (49), Mentamálaráðið 27 (26), Heilsu- og innlendismálaráðið 24 (29), Uttanríkis- og vinnumálaráðið 21 (44), Almannamálaráðið 18 (18), Løgmannsskrivstovan 6 (6) og Samferðslumálaráðið 5.

Av teimum 191 uppskotum vóru tvær kunngerðir frá stovni, sum hevir lógarheimild at kunngera kunngerðir í Kunngerðablaðnum. Tær vóru báðar frá Fjarskiftiseftirlitinum. Tað er bara Fjarskiftiseftirlitið og Sjóvinnustýrið sum hava lógarheimild at kunngera kunngerðir í Kunngerðablaðnum.

1.4. Longd á eftirkanning

Rundskrivnið um eftirkanning ásetir:

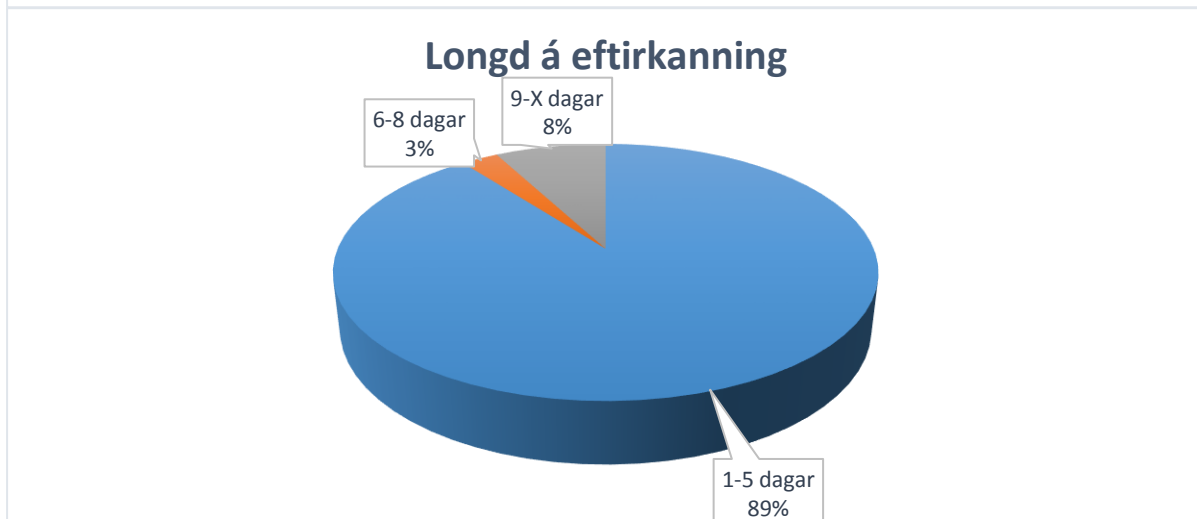
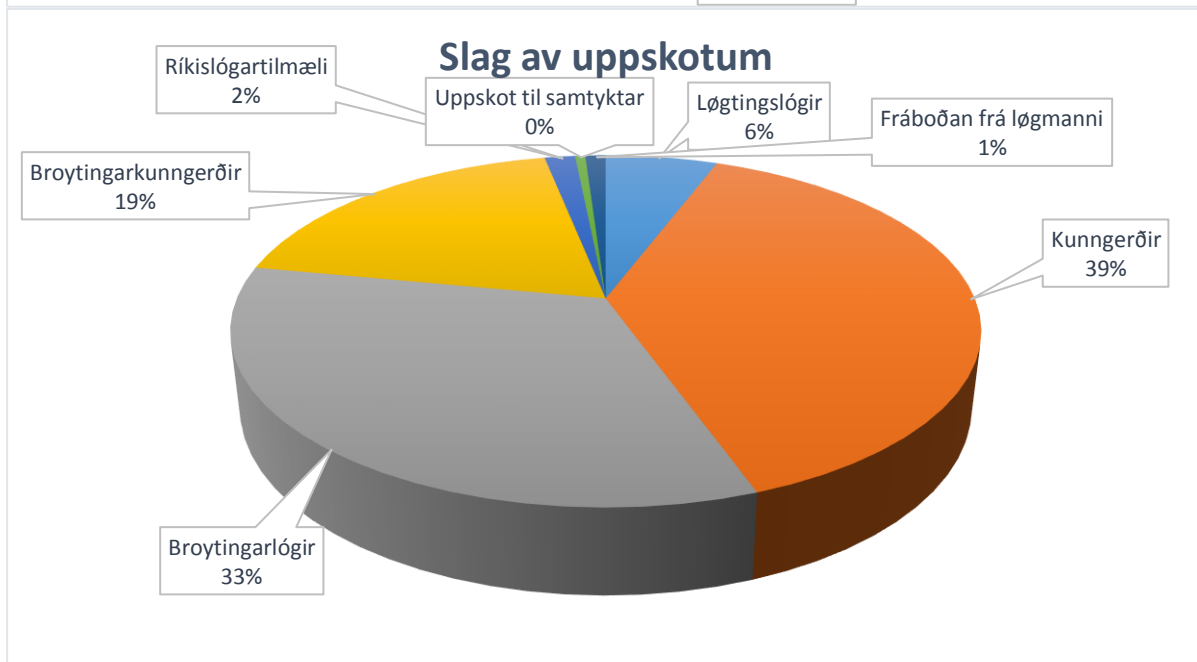
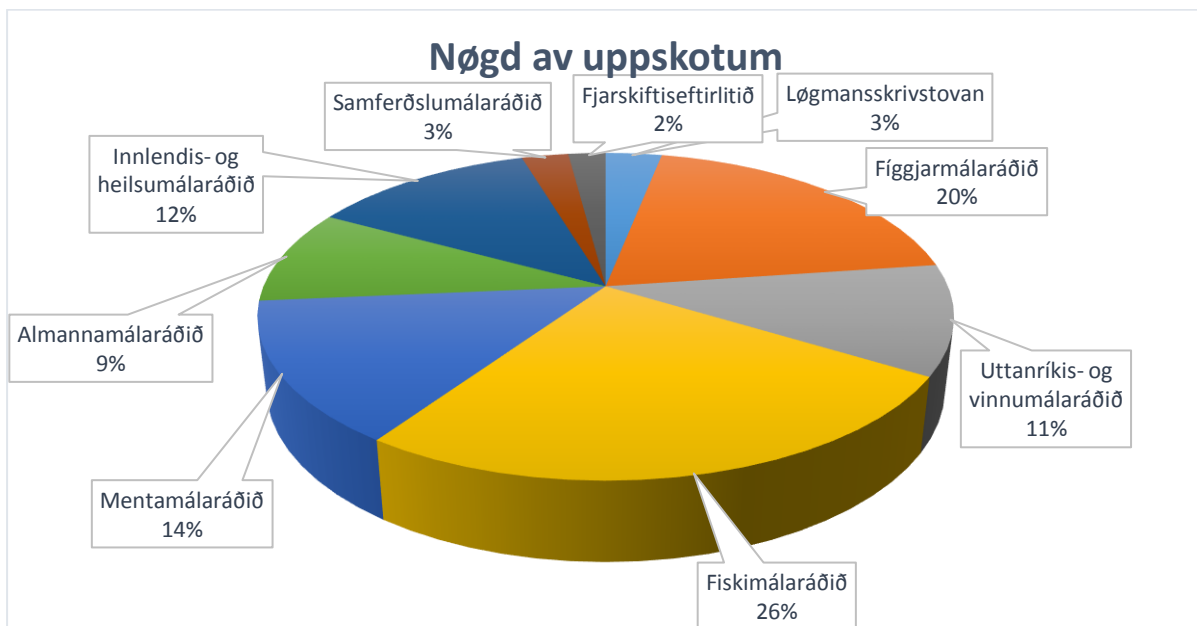
3.2. Lógartænastan skal hava í minsta lagi 5 yrkadagar til eftirkanning. Í serligum førum, tá arbeiðsbyrðan hjá lógartænastuni kann væntast at vera stór, t.d. undan seinasta framløgudegi, kann roknast við, at eftirkanning tekur longri enn 5 yrkadagar. Hetta eigur landsfyrisingin at hava í huga.

Í løgtingsárinum 2015 blivu beint undir 90% av øllum uppskotunum eftirkannaði innan 5 dagar, ið er minst ásetta tíðin, sum lógartænastan skal hava til at eftirkanna uppskot. Hetta er ein framgongd á uml. 12% í mun til løgtingsárið 2014.

Longd á eftirkanning			2014	
	Nøgd	%	N	%
1-5 dagar	171	89,5	178	77,7
6-8 dagar	5	2,6	32	14,0
9 dagar og longri	15	7,9	19	8,3
Uppskot í alt	191	100,0	229	100,0

Ársfrágreiðing frá lógartænastuni

Løgtingsárið 2015

2. Tøkniliga eftirkanningin

2.1. Ásetingar um tøkniligu eftirkanningina

Rundskriv um eftirkanning ásetir:

5.1. Tøkniliga eftirkanningin verður gjørd eftir viðkomandi rundskrivum og skal tryggja, at uppskotið uttan trupulleikar ella ivamál kann kunngerast í Kunngerðablaðnum og samanskrivast í logir.fo.

5.2. Er avvarðandi stjórnarráð og lógartænastan ikki á einum máli um onkra viðmerking, skal stjórnarráðið venda sær til lógartænastuna hesum viðvíkjandi.

Lógartænastan eftirkannar uppskot í mun til galdandi rundskriv dagfest 10. februar 2015: [Rundskriv um uppseting og broyting av løgtingslógum og kunngerðum, um uppseting av ríkislógartilmælum og um uppseting av uppskot til samtyktar frá landsfyrisingini.](#)

Viðvíkjandi tí tøkniliga partinum av eftirkanningini hevur tað eisini í 2015 víst seg framvegis at vera so, at onkur av stjórnarráðunum ikki geva sær nóg nógv far um, at tað er tað eftirkannaða uppskotið, sum skal sendast til Løgtingið ella til kunngerung.

Viðmerkingarnar í seinastu ársfrágreiðing um tøkniliga partin av eftirkanningini verða tí endurtiknar í ár í parti nr. 2.2 og 2.3.

2.2. At góðkenna tøkniligar broytingar

Rundskrivið um uppseting og broyting av løgtingslógum o.ø. inniheldur rættiliga neyvar ásetingar og dømi um, hvussu uppskot skulu tilevnast tøkniliga. Rundskrivið inniheldur tó ikki allar hugsandi móguleikar og dømi. Er dømið nevnt í rundskrivinum, so skal tøkniliga uppsetingin av hesum fylgjast. Er dømið ikki nevnt í rundskrivinum, eiga stjórnarráðið og lógartænastan at samskifta um, hvussu hetta best verður loyst tøkniliga. Soleiðis kann eisini hetta dømið koma við í næstu útgávuni av rundskrivinum.

Okkara fatan er, at stjórnarráðini taka tær tøkniligu viðmerkingarnar hjá lógartænastuni til eftirtektar. Men vit hava varhugan av, at øll duga ikki eins væl at nýta programmið Word, tá tað ræður um at góðtaka tær tøkniligu broytingarnar o.a. Vit mæla tí til, at stjórnarráðini brúka tað skjalið, sum lógartænastan hevur rættað í, at arbeiða víðari við. Tað vísir seg at vera trupult uttan feilir at skriva av tøkniligu broytingarnar yvir í eitt skjal, sum ein sjálvur nýtir.

Lógartænastan hevur gjørt eina vegleiðing um, hvussu tøkniligar rættingar verða góðtiknir í Word.

Vegleiðingin er: [Vegleiðing um góðkenning av tøkniligum broytingum](#)

2.3. At arbeiða í rætta skjalinum

Frá tí at eitt uppskot byrjar hjá einum fulltrúa og til, at tað er samtykt á Løgtingi, staðfest av lögmanni og kunngjørt, hevur skjalið, sum uppskotið varð skrivað í, verið ígjøgnum eina rúgvu av rættingum og tillagingum, sum eru gjørdar av fleiri ymiskum persónum ymsastaðni í gongdini. Hetta kann gera, at tað er trupult at halda skil á, hvør rætta útgávan av skjalinum er. Tí er gott, um stjórnarráðini hava greiðar mannagongdir um, hvør sendir skjølini víðari í tilgongdini, og hvør hevur ábyrgd av, at skjalið, ið arbeiðt verður í, altíð er tann rætta útgávan av uppskotinum.

Ein hugsað gongd av ferðini hjá einum uppskoti kundi sæð soleiðis út:

Fulltrúi > skrivari > eftirkanning > skrivari > fulltrúi > skrivari > landsstýrisfund > skrivari > løgtingssumsitingin > skrivari > fulltrúi > skrivari > løgtingssumsitingin > lögmaður.

Sannlíkt er gongdin ikki eins einføld sum hendan omanfyri. Tískil er alneyðugt, at tað er ein ávísur persónur, sum hevur ábyrgd av skjalinum, og at hesin altíð kannar eina ferð afturat, at tað nú er tað rætta skjalið, sum arbeiðt verður í, og sum verður sent víðari í gongdini.

Tað er fleiri ferð komið fyri, at lógaruppskot, sum eru latin løgtingssumsitingin, ikki eru tøkniliga røtt, og at tær tøkniligu broytingarnar, sum lógartænastan viðmælti í síni eftirkanning, ikki eru tiknar við.

Somuleiðis er tað eisini komið fyri, at kunngerðir, sum vit fáa til kunngerung, ikki eru tøkniliga rættar, og at tær tøkniligu broytingarnar, sum lógartænastan viðmælti í síni eftirkanning, ikki eru tiknar við í skjalið.

Hetta rokna vit við kemur av, at bland er komin í tey ymsu skjøluni.

2.4. Nýggjar skabilónir

Lógartænastan hevur í løgtingsárinum 2015 gjørt 5 skabilónir til løgtingslógir og kunngerðir.

Tær eru:

- Uppskot til løgtingslóg
- Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg
- Uppskot til kunngerð
- Uppskot til kunngerð um broyting í kunngerð
- Javntekstur

Nýggjasta útgávan er altíð at finna heimasíðuni hjá Løgmannsskrivstovuni:

<http://www.lms.fo/arbeidsoki/logarmal/rundskriv-vegleidingar-o-l/word-skabelonir-til-logtingslogir-kunngerdir-o-a/>

Lógartænastan mælir øllum sum gera uppskot til løgtingslógir og kunngerðir um at bruka skabilónirnar, tí hetta ger, at uppskotini verða tøkniliga rætt sett upp.

3. Løgfrøðiliga eftirkanningin

Rundskriv um eftirkanning ásetir:

2.1. Lógartænastan á Løgmannsskrivstovuni eftirkannar øll lógaruppskot, uppskot til ríkislógartilmæli og uppskot til samtyktar, ið landsfyrisingin tilevnar, áðrenn hesi verða lögð fyri Løgtingið. Frávik frá hesum kann einans gerast í samráð við løgmann.

2.2. Lógartænastan eftirkannar allar kunngerðir, ið landsfyrisingin tilevnar. Eisini allar kunngerðir, ið almennir stovnar, sum hava lógarheimild at lýsa kunngerðir í Kunngerðablaðnum, tilevna.

Vit fara at taka fram nøkur av teimum evnum, ið vit hava sæð í eftirkanningini í hesum tingárinum.

Í seinastu ársfrágreiðing varð m.a. tikið fram, at stjórnarráðið eiga at hava frágreiðandi heiti til broytingarlógir- og kunngerðir, ikki eiga at brúka endamálsorðingar og ikki eiga at brúka orðingina “til eina og hvørja tíð”.

Tað varð víst á, at tað ikki er neyðugt at skipa almennir stovnar við løgtingslóg, men at hetta einans er neyðugt um nýggi stovnurin í virki sínum hevur brúk fyri heimildum, sum krevja heimild í løgtingslóg. Eisini varð komið inn á kærumøguleikar og kærufreistir, at krav um talgilt samskipti krevur heimild í lóg, og at heimild at innheinta skuld hjá tí almenna við at eftirhalda í lönini er eitt sera víðfevnt inntriv, sum eigur at vera gjølla umhugsað.

Eisini varð stutt komið inn á revsireglur, munin á gildiskomu og virknað, skiftisreglur og at lóggeva út á sjókið og uppeftir í luftina. Viðvíkjandi kunngerðum varð eisini mint á, at gjald ásett í kunngerð ikki kann ásetast hægri enn veruligi kostnaðurin fyri ta tænastu, veiting o.tíl. sum gjaldið er fyri.

Í mun til seinastu ársfrágreiðing hevur nýggja rundskrivi um uppseting og broyting av løgtingslógum og kunngerðum, um uppseting av ríkislógartilmælum og um uppseting av uppskot til samtyktar frá landsfyrisingini verið í gildi alt hetta eftirkanningarárið.

Fleiri av viðmerkingunum, sum eru nevndar frammanfyri, eru nú við í rundskrivinum. Í tann mun stjórnarráðini brúka rundskrivið, merkir tað, at tey hava tikið støðu til møgulig ivamál – nevnd í rundskrivinum - undir arbeiðnum at gera uppskotið. Eftirkanningararbeiðið hetta løgtingsárið hevur tí í mestan mun verið merkt av at vísa til tað, sum stendur í rundskrivinum.

Okkara roynir eru, at stjórnarráðið í stóran mun taka undir við viðmerkingunum, sum tey fáa til eftirkanningina. Um ráðið heldur, at okkurt er ógreitt, ella tey ikki eru samd við metingina hjá lógartænastuni, so samskipta vit við ráðið um hetta, og sum oftast koma vit til eina felags fatan.

Í hesi ársfrágreiðingini fara vit at taka einstøk evni upp, sum tað ofta hevur verið spurt um, ella sum vit framhaldandi halda eiga at gerast betur.

3.1. Ásetingar um lögfrøðiligu eftirkanningi

6.2. Løgtingslógir: Lógartænastan eftirkannar fyrst og fremst, um løgtingslógaruppskot er í samsvari við grundlóg, heimastýrslóg, stýrisskipanarlóg, tingskipan, tvørgangandi lógir, eitt nú evropeisku mannarættindini, revsilóg, fyrisitingarlóg, lóg um alment innlit og lóg um viðgerð av persónsupplýsingum, almennar rættargrundreglur og almenn rættarprinsipp.

6.3. Harumframt verður serliga hugt at heimildarásetingum til fyrisitingina, afturvirkandi virknað, útpantningsreglur, fyrisitingarligar sektir, eftirlitsásetingar, revsireglur, gildiskomureglur, skiftisreglur, kærureglur o.tíl.

6.4. Lógartænastan eftirkannar, at løgtingslógaruppskotið er greitt og skilligt fyri Løgting og borgaran, at sundurbýti í lógargreinir, stykkir, kapitlar, yvirskriftir o.tíl. er hóskandi, og at bæði tær almennu og serligu viðmerkingarnar til uppskotið samsvara við sjálvan lógartekstin.

6.6. Kunngerðir: Lógartænastan kannar fyrst og fremst, um neyðug heimild má metast at vera fyri kunngerðini. Hvat viðvíkur innihaldinum í eftirkanningini annars verður víst til brotini um eftirkanning av løgtingslógaruppskotum.

3.2. Nær kann broyting gerast í broytingarlóg

Vanliga verður mælt frá at gera broyting í eini broytingarlóg. Men tá broyting skal gerast antin í gildiskomuni ella í skiftisregluni í eini broytingarlóg, má broytingin gerast í broytingarlógini.

Frágreiðandi heiti í eini broytingarlógini ikki eigur at takast við, tá broytt verður í broytingarlóg. Vit mæla til at í heitinum verður bara sjálvst heitið á broytingarlógini nevnt.

Í staðin fær sjálv broytingarlógin (sum broytir í eini broytingarlóg) sítt egna frágreiðandi heiti, sum stutt og greitt lýsir, hvat broytingin snýr seg um. T.d. (Leinging av skiftistíð)

Dømi:

- [Løgtingslóg nr. 114 frá 24.11.2016](#)
- [Løgtingslóg nr. 165 frá 24.12.2015](#)
- [Løgtingslóg nr. 26 frá 06.04.2011](#)
- [Løgtingslóg nr. 13 frá 04.02.2011](#)

3.3. Frágreiðandi heiti

Allar broytingarlógir og – kunngerðir eiga at hava eitt frágreiðandi heiti. Hetta skal stutt og greitt lýsa, hvørjar høvuðsbroytingar broytingarlógin ella -kunngerðin inniheldur. Heitið skal ikki vera innihaldsleyst sum t.d. (Rættingar), (Broytingar), (Tillagingar) o.tíl.

Ansast skal eftir at heitið ikki er misvísandi. Tað kann vera misvísandi, um fleiri týðandi broytingar eru í lógini ella kunngerðini, men í frágreiðandi heitinum verður bara tann eina broytingin nevnd og síðani o.a.

Tað hevur verið umrøtt, hvat tað merkir, at heitið skal vera “stutt og greitt”. Vit siga, at tað ger onki, um heitið gerst eitt sindur langt, tá hetta er neyðugt, men tað skal sjálvsagt ikki vera óneyðuga langt. Tað týðningarmiklasta er, at frágreiðandi heitið lýsir broytingarnar í lógini ella kunngerðini. At tann, sum lesur heitið, fær eina veruliga fatan av, hvørjar broytingar verða gjørdar.

Er talan um eina høvuðsbroyting og t.d. fleiri minni týðandi broytingar og tillagingar, ber til einans at nevna høvuðsbroytingina + o.a. Hetta ger lesarin varugan við, at í broytingini eru eisini aðrar broytingar enn tann, sum er beinleiðis nevnd í frágreiðandi heitinum.

Dømi um frágreiðandi heiti, tá fleiri broytingar eru gjørdar:

- (Hækking av botnfrádrátti hjá kommunum og avtøka av samdøgursfrádrátti)
- (Meirvirðisgjaldsfrítøka av kringvarpsgjaldinum umframt broytingar í vørunumrum í Toll- og vøruskránni)
- (Leingja freistina fyri at søkja um at fáa endurgoldið meirvirðisgjald av íløgum í almannagagnligt frítíðarvirksemi og bygging av leigubústøðum).

3.4. Stytt heiti

Ein løgtingslóg ella kunngerð kann fáa eitt stytt heiti. Hetta kann vera gjørt í teimum førum, tá løgtingslógin ella kunngerðin í fólkamunni vanliga verður nevnd við einum stytum heiti, uttan at tað stytta heitið er alment kunngjørt (kallinavn). T.d. Revsilógin, Skattalógin, Ferðslulógin o.tíl.

Stytt heiti verða bara givin í undantaksføri. Talan skal verða um lóggávu, sum er so mikið alment kend, at tað ikki er nakar ivi hjá nøkrum, hvørja lóg sipað verður til, tá tað stytta heitið verður brúkt.

Í eftirkanningini hava vit sæð eitt rák, at lógir og kunngerðir í alt ov stóran mun fáa stytt heiti, sum eru so almenn, at tey kunnu verða brúkt innan fleiri fakøki, t.d. Váttanarkunngerð.

3.5. Sekt í staðin fyri bót

Tað hevur higartil verið nakað tilvildarligt, um orið “bót” ella “sekt” verður skrivað inn í revsiásetingina í løgtingslógum og kunngerðum.

Ársfrágreiðing frá lógartænastuni Løgtingsárið 2015

Vit hava varhugan av, at hetta er íkomið, tá danskar rættarreglur eru týddar til føroyskt, og har “bøde” er umsett til “bót”, og at hetta orðið seinni er endurtikið í nýggjari rættarreglum á føroyskum fyri “bøde”.

Vit eru eisini spurð, um tað er nakar munur á eini bót og eini sekt. Tað er tað ikki.

Sekt er upprunaliga heitið fyri eina peningaliga revsing. Sigurd Joensen, advokatur, sáli, hevur eisini umsett “bøde” til sekt í Orðalista Sigurðar í lógfrøðismáli.

Vit halda, at tað er óheppi, at ein peningalig revsing á føroyskum skal hava tvey ymiskt heiti í føroyskum rættarreglum. Hetta er óneyðugt og kann elva til óvissu, um bót er tað sama sum sekt.

Í løgtingsetuni 2015 hevur lógartænastan í eftirkanningini tí mælt stjórnarráðunum til at nýta orðið “sekt” í staðin fyri “bót”. Orsøkin er, at “sekt” er tað gamla føroyska orðið fyri “bót” og merkir ein peningalig sekt, meðan ein “bót” upprunaliga var nakað, man setti á buksurnar o.a., tá hol er komið á.

3.6. Heitið “landsstýrismaður”

Í landsstýrinum sum tók við í september 2015 eru fyra kvinnur tilnevndar landsstýrismenn. Tað hevur givið lógartænastuni høvið til at gera viðmerkingar til, at kvinnuligu landsstýrismenninir við undirskrivning av lógaruppskotum og kunngerðum brúktu heitið: “landsstýriskvinna”.

Sambært Stýrisskipanarlógini er tað bara eitt formligt heiti, og tað er “landsstýrismaður”.

Heitið “landsstýriskvinna” verður tó javnan brúkt í dagligari talu, í miðlunum, í røðum o.tíl., tá talan er um ein kvinnuligan landsstýrismann. Og tess fleiri kvinnur hava verið landsstýrismenn, tess meira vanligt er hetta orðið blivið í okkara dagliga málbrúki. Hetta smittar yvir á undirskrivning av lógaruppskotum og kunngerðum, har formliga rætta heitið, sum er landsstýrismaður, eigur at verða brúkt. Onkuntið sæst eisini, at heitið “landsstýrisfólk” verður brúkt.

Í Stýrisskipanarlóginum sæst, at hetta ikki er komið inn í lógina ótilvitað. Á s. 170 stendur soleiðis:

“Um heitini løgtingsmaður, lögmaður og landsstýrismaður er at siga, at nevndin hevur umrøtt, eisini við málkøn, um hesi heiti eiga at verða slept, soleiðis at stórvini fáa eitt heiti, sum ikki hevur beinleiðis málsliga ávísing til, um talan er um mann ella konu í trengri merking, so sum kvinnurák í tíðini mæla til. Nevndin heldur, at sera torført er at finna góð føroysk orð, sum ikki eru bundin at manni ella konu, og metir, at hesi orð hava so sterkar søguligar bindingar, at ikki er rætt at sleppa hesum uttan so, at líka góð onnur orð kunnu finnast. Eisini er ivasamt, um tað er málsliga rætt at gera slíkar broytingar. Eingin ivi er tó um – samsvarandi samfelagsgongdini í hesi øldini – at orðini í lógfrøðiligari merking merkja bæði maður og kona (kallmaður og kvennmaður).”

Sostatt er formliga rætta heitið landsstýrismaður. Løgmaður tilnevnir eisini bara landsstýrismenn, og hetta er eisini galdandi fyri kvinnuligu landsstýrismenninar.

Lógartænastan hevur í eftirkanningini tí mælt til at brúka heitið “landsstýrismaður” og ikki “landsstýriskvinna”. Hetta er bara í mun til *undirskrivning av lógaruppskotum og kunngerðum*.

Kvinnuligu landsstýrismenninir hava í øðrum førum frælsi til at brúka heitið “landsstýriskvinna”, um tær ynskja tað.

3.7. Sambært og samanber

Í rættarreglum er viðhvørt neyðugt at vísa til aðrar ásetingar í løgtingslógini ella kunngerðini. Tað kann onkuntíð verða trupult at avgera, um tað skal skrivast sbr./samanber ella sbrt./sambært. Her verður greitt eitt sindur nærri frá hesum hugtøkum:

Sambært/sbrt.: Verður brúkt um tað, sum stendir í ásetingini, skal vera í sambæri við nakað, sum stendur í eini aðrari áseting. Ella um nakað í ásetingini skal vera svarandi til eitthvørt, sum stendur aðra staðni t.d. treytir, freistir (Tá man á donskum vildi sagt “i henhold til”)

Samanber/sbr.: Hendan styttingin verður brúkt, um tað hevur týdning fyri at skilja og brúka eina áseting rætt, at hon verður samanborin við eitthvørt, sum stendur í eini aðrari áseting í lógini ella kunngerðini.

Dømi úr Barnaverndarlógini:

§ 9. Barnaverndarnevndin tekur avgerð í málum, har samtykki er fingið frá tí ella teimum, ið hava foreldramyndugleikan, og einum barni, ið hevur fyllt 15 ár, tó undantikið í málum viðvíkjandi umsorganaryvirtøku og samverurætti, **sbr.** §§ 19, 22, 23 og 24 og viðvíkjandi § 15 a. (*viðm.* sum eru um mál, tá samtykki ikki fyriliggur)

Stk. 2. Harumframt tekur Barnaverndarnevndin avgerð í málum **sambært** § 15, stk. 2, § 17, stk. 1, § 18, stk. 1, § 20, stk.1 og § 21, stk. 2 uttan samtykki frá tí ella teimum, ið hava foreldramyndugleikan.

3.8. Lutakast sum áseting í kunngerð

Lutakast gevur fyri partarnar í einum lutakasti eitt heilt tilvildarligt úrslit. Hesin mátur at fyrisita verður tí vanliga ikki roknað at vera partur av eini sakligari málsviðgerð og krevur tí nágreiniliga lógarheimild.

3.9. Eftirkanning av donskum kunngerðum

Danskar kunngerðir, “Bekendtgørelser”, sum rikismyndugleikarnir gera og sum skulu setast í gildi fyri Føroyar, eiga sambært rundskrivinum um eftirkanning eisini at sendast til eftirkanning hjá lógartænastuni, áðrenn tær verða kunngjørdar í Kunngerðablaðnum.

Ikki øll stjórnarráðið gera hetta, tí tað hendir meira enn so, at danskar kunngerðir, sum ikki eru eftirkannaðar, verða kunngjørdar í Kunngerðablaðnum. Vit fara at heita á stjórnarráðini um at minnst til hetta.

3.10. Ummæli

Uppskot eiga altíð at vera send til ummælis hjá øllum viðkomandi pørtum, og vanliga eigur tíðarfreistin at lata inn ummæli at vera 4 vikur. Henda freist eigur ikki at verða skerd, uttan so at tað er átrokandi neyðugt.

Umframt at stjórnarráðini senda uppskot til ummælis hjá øllum viðkomandi pørtum, skulu nú øll uppskot hjá stjórnarráðunum eisini sendast til Løgmannsskrivstovuna, sum leggur tey á ummælisportalin, sum er á heimasíðuni hjá landsstýrinum, og sum øll hava atgongd til.

Ummælisportalurin sæst her: <http://www.foroyalandsstyri.fo/landsstyrid/uppskot-til-ummaelis/>

Okkara royndir eru, at tað enn eru alt ov nógv lógaruppskot, sum ikki verða send til ummælis áðrenn eftirkanning, ella at ummælisfreistin er ov stutt. Hetta hevur við sær, at dygdin á lógaruppskotinum ikki gerst so góð, sum hon kundi verðið.

Lógartænastan fer staðiliga at heita á stjórnarráðini um at leggja fyrireikingararbeiðið við lógaruppskotum soleiðis til rættis, at tað í tíðarætlanini eisini verður sett nógv nógv tíð til, at uppskot kunnu verða send til ummælis, sum høvuðsregla í 4 vikur. Tað er aloftast av tíðarneyð, at uppskot als ikki verða send til ummælis, ella at ummælistíðin verður skerd heilt niður í nakrar dagar.

3.11. Javntekstur

Sum fylgiskjal til uppskot til broytingarlóg eigur at verða hjálagað eitt tvey teigað yvirlit við javnteksti.

Javntekstur er eitt tvey teigað yvirlit, har fyrri teigurin vísir á galdandi orðingar av teimum greinum, ið ætlanin er at gera broytingar í, og seinni teigurin vísir á broyttu orðingarnar.

Vit hava í eftirkanningini sæð, at tað ofta enn kemur fyri, at javntekstur manglar í uppskotinum.

Fyri at gera tað lættari hjá stjórnarráðunum at gera fylgiskjali við javnteksti, hevur lógartænastan gjørt ein skabilón, sum kann brúkast til javntekstin.

Sí leinki her: [Javntekstur](#)